
Ιστορικό Κήπος

Φυτά και οι μύθοι τους

Μέλπω Σκουλά & Costanza Dal Cin D'Agata

***Cupressus sempervirens* L., Κυπαρίσσι**

Τάξη: Pinales

Οικογένεια: Cupressaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιος - Μάιος

Βιότοπος: βραχώδεις περιοχές σε βουνά και φαράγγια, σε βουνοπλαγιές και γκρεμνούς, σχηματίζοντας συστάδες ή και δάση με άλλα δέντρα, επίσης υπάρχει γύρω από χωριά και σε νεκροταφεία.

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές, υλικά, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*, και από τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο στο έργο του *Φυσική Ιστορία*, XVI, 139-142.

Μυθολογία: Οβίδιος, *Μεταμορφώσεις* X, 106-142., και Στράβων *Γεωγραφία*.

Η Μεταμόρφωση του Κυπάρισσου. Ο Οβίδιος αναφέρει τον μύθο ενός νέου, του Κυπάρισσου, οποίος κατά λάθος σκότωσε το αγαπημένο του εξημερωμένο ελάφι με το κυνηγητικό του ακόντιο. Η στεναχώρια του νέου ήταν τόσο μεγάλη που ο θεός Απόλλωνας, που τον αγαπούσε πολύ, τον μεταμόρφωσε σε κυπαρίσσι.

Η Γέννηση του Απόλλωνα. Ο Στράβων αναφέρει ότι ο θεός Απόλλωνας γεννήθηκε και μεγάλωσε στο ιερό κυπαρισσοδάσος της Ορτυγίας στην Λυκία, όπου τον φρόντιζε η νύμφη Ορτυγία

***Ficus carica* L., Συκιά**

Τάξη: Rosales

Οικογένεια: Moraceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιος - Απρίλιος

Βιότοπος: ασβεστολιθικές πλαγιές, ελαιώνες καλλιεργούμενα χωράφια

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική & Τροπική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: τροφή, φαρμακευτικό, περιβαλλοντικές

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Αθηναίος στο έργο *Δειπνοσοφισταί*, III 78b, Πausanίας στο έργο *Περιγραφή της Ελλάδας*, 1.37.2, και Πλούταρχος στο έργο *Βίοι Παράλληλοι*, 4.

Συκεύς. Ο μύθος λέει ότι όταν ο Ζεός κυνήγησε την Γαία, αυτή σώθηκε από τον γιό της έναν Τιτάνα που ονομαζόταν Συκεύς, ο οποίος την έκρυψε μέσα σε μια συκιά. Ή ότι Ζεός κυνήγησε τον Τιτάνα που ονομαζόταν Συκεύς, και η μητέρα του Τιτάνα η Γαία τον πήρε υπό την προστασία της μέσα σε μια συκιά.

Φύταλος: Ο Φύταλος ήταν ένας άνδρας που φιλοξένησε την Δήμητρα όταν εκείνη έψαχνε την κόρη της Περσεφόνη. Η Δήμητρα για να ευχαριστήσει τον Φύταλο για την καλοσύνη του, του χάρισε μια συκιά.

Συκή: Η Συκή ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια το δέντρο ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

Ίδρυση της Ρώμης. Ο μύθος λέει ότι το καλάθι μέσα στο οποίο βρισκόταν ο Ρέμος και ο Ρωμύλος και είχε εγκαταλειφτεί στον Τίβερη ποταμό, σταμάτησε κάτω από μία συκιά.

***Juglans regia* L., Καρυδιά**

Τάξη: Fagales

Οικογένεια: Juglandaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετής

Εξάπλωση: Δυτική & Τροπική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: τροφή, υλικά, φαρμακευτικό, περιβαλλοντικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*, από τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο στο έργο του *Φυσική Ιστορία*, XV, 86.

Μυθολογία: Στέρβιος, στο έργο *Σχόλια*, VIII, 29 και Αθηναίος στο έργο *Δειπνοσοφισταί*.

Μεταμόρφωση της Καρυάδος. Ο βασιλιάς της Λακωνίας Δίων και η βασίλισσα Ιφιθέα είχαν τρεις κόρες μια από τις οποίες ήταν η Καρυά. Όταν ο Διόνυσος επισκέφτηκε την αυλή του βασιλιά ερωτεύτηκε την Καρυά αλλά οι αδερφές προσπάθησαν να εμποδίσουν την ένωση και τότε ο θεός Διόνυσος τις τρέλανε, κι αυτές ανέβηκαν στον Ταύγετο και έγιναν πέτρες, η δε Καρυά μεταμορφώθηκε σε δέντρο. Η θεά Άρτεμις πληροφόρησε τον βασιλιά Δίονα για τα γεγονότα και αυτός ίδρυσε ένα ιερό αφιερωμένο στην Αρτέμιδα Καρυάτιδα.

Καρυά: Η Καρυά ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια το δέντρο ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

***Laurus nobilis* L., Δάφνη**

Τάξη: Laurales

Οικογένεια: Lauraceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιος - Απρίλιος

Βιότοπος: δάση, ελαιώνες θαμνότοποι, ασβεστολιθικές πλαγιές.

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: πρόσθετο τροφής, περιβαλλοντικό, υλικά, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Οβίδιος, *Μεταμορφώσεις*, I 450-567; X, 92.

Μεταμόρφωση της Δάφνης: Η Δάφνη ήταν μια νύμφη της Αρκαδίας την οποία αγάπησε ο θεός Απόλλωνας. Όταν αυτός την κυνήγησε εκείνη του ξέφυγε και μεταμορφώθηκε σε δέντρο για να γλυτώσει. Από τότε το φυτό είναι αφιερωμένο στον θεό Απόλλωνα.

***Malus domestica* Borkh., Μηλιά**

Τάξη: Rosales

Οικογένεια: Rosaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Χρήσεις: τροφή, φαρμακευτικό

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις*, X, 560-704.

Μήλος, Πελεία και Άδωνης: Ο Μήλος ήταν στενός φίλος του Άδωνη και άντρας της αδερφής του Πελείας. Όταν ο Άδωνης θανατώθηκε από το Άρη, εξαιτίας της σχέσης του με την Αφροδίτη, ο στενός του φίλος, ο Μήλος, δεν άντεξε τη στεναχώρια και κρεμάστηκε από ένα δέντρο. Η Πελεία που έχασε κι αυτή άντρα και αδελφό δεν άντεξε ούτε αυτή τη θλίψη και αυτοκτόνησε κι αυτή. Η Αφροδίτη που πολύ λυπήθηκε για αυτούς τους θανάτους μεταμόρφωσε τον Μήλο σε μήλο και έτσι το δέντρο έγινε μηλιά, και την Πελεία σε περιστέρι.

Η κρίση του Πάρη: Στο γάμο του Πέλου και τις Θέτιδος, η Έρις η θεά της διαφωνίας, έριξε ένα μήλο για να επιδοθεί στην πιο όμορφη από τις θεές. Η Αφροδίτη, η Ήρα και η Αθηνά διεκδίκησαν το βραβείο και ο Ζευς ανάθεσε στον πρίγκιπα Πάρη να αποφασίσει ο οποίος το έδωσε στην θεά Αφροδίτη, τη θεά του έρωτα και την ομορφιάς.

***Morus nigra* L., Μουριά μαύρη**

Τάξη: Rosales

Οικογένεια: Moraceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Εξάπλωση: Δυτική & Τροπική Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: τροφή, φαρμακευτικό

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις* και από τον Αθηναίο στους *Δειπνοσοφιστές*.

Ο θάνατος του Πύραμου και της Θίσβης: Ο Πύραμος και η Θίσβη ήταν ένα άτυχο ζευγάρι από την Βαβυλώνα. Οι γονείς τους τους απαγόρευσαν να αγαπιούνται και έτσι οι νέοι συμφώνησαν να συναντηθούν κρυφά κάτω από μια μουριά που έκανε άσπρα μούρα, έξω από την πόλη. Όταν έφτασε εκεί ο Πύραμος είδε την εσάρπα της Θίσβης στο δόντια ενός λιονταριού. Πιστεύοντας ότι η αγαπημένη του σκοτώθηκε κάρφωσε το σπαθί του στο στήθος του. Μόλις εφτασε η κοπέλα και βρήκε τον αγαπημένο της νεκρό αυτοκτόνησε. Η μουριά ρούφηξε όλο το αίμα των εραστών και από τότε οι καρποί της από άσπροι έγινα κόκκινοι σκούροι.

Μορέα: ::Η Μορέα ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια τα δέντρα ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

***Myrtus communis* L., Μυρτιά**

Τάξη: Myrtales

Οικογένεια: Myrtaceae

Μορφή: Θάμνο - δένδρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Απρίλιος - Ιούνιος

Βιότοπος: ελαιώνες, θαμνότοποι κοντά σε νερό, υγρά εδάφη

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές, υλικά, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*, και από τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο στο έργο του *Φυσική Ιστορία*, XV, 122-126.

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στο *Ημερολόγιο*, IV, 141-143.

Η μυρτιά είναι αφιερωμένη στην θεά Αφροδίτη. Όταν βγήκε από την θάλασσα στην Κύπρο, σκέπασε την γύμνια της με μυρτιές. Επίσης όταν ο Διόνυσος πήγε στον κάτω κόσμο για να απελευθερώσει την μητέρα του Σελήνη κρατούσε ένα κλαδί μυρτιάς.

***Phoenix dactylifera* L., φοίνικας, χουρμαδιά**

Τάξη: Arecales

Οικογένεια: Arecaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Φεβρουάριο - Ιούνιο

Χρήσεις: περιβαλλοντικές, τροφή, ζωοτροφή, υλικά, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Ομηρικοί Ύμνοι.

Όταν η Λητώ γέννησε τον Απόλλωνα στη Δήλο κρατιόταν από τον κορμό ενός φοίνικα δίπλα στον ποταμό Ίνοπο.

***Phillyrea angustifolia* L., φιλλυρέα**

Τάξη: Lamiales

Οικογένεια: Oleaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιο - Μάιο

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Υγίνοσ, *Fabulae*

Μεταμόρφωση της Φιλλύρας: Η Φιλλύρα ήταν μια Θεσσαλή νύμφη που την αγάπησε ο Τιτάνας Κρόνος. Όταν η γυναίκα του η Ρέα διέκοψε την συνεύρεσή τους αυτός μεταμορφώθηκε σε άλογο και έτρεξε να ξεφύγει. Η Φιλλύρα σε λίγο καιρό γέννησε τον κένταυρο Χείρωνα, μισό άλογο μισό άνθρωπο, και επειδή ντρεπόταν πολύ γι αυτό, ζήτησε από τον Δία να την μεταμορφώσει και εκείνος την μεταμόρφωσε σε δέντρο.

***Phillyrea latifolia* L., λιοπρίνι**

Τάξη: Lamiales

Οικογένεια: Oleaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιος - Μάιος

Βιότοπος: δάση, θαμνότοποι, βραχώδη μέρη

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Υγίνος, *Fabulae*

Μεταμόρφωση της Φιλλύρας: Η Φιλλύρα ήταν μια Θεσσαλή νύμφη που την αγάπησε ο Τιτάνας Κρόνος. Όταν η γυναίκα του η Ρέα διέκοψε την συνεύρεσή τους αυτός μεταμορφώθηκε σε άλογο και έτρεξε να ξεφύγει. Η Φυλλύρα σε λίγο καιρό γέννησε τον κένταυρο Χείρωνα, μισό άλογο μισό άνθρωπο, και επειδή ντρεπόταν πολύ γι αυτό, ζήτησε από τον Δία να την μεταμορφώσει και εκείνος την μεταμόρφωσε σε δέντρο.

***Pinus pinea* L., κουκουναριά, πεύκο**

Τάξη: Pinales

Οικογένεια: Pinaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Απρίλιος - Μάιος

Εξάπλωση: Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές, τροφή, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*

Μεταμόρφωση της Πίτυος. Ο Πάνας ερωτεύτηκε την νύμφη Πίτυ αλλά εκείνη για να του ξεφύγει μεταμορφώθηκε σε πεύκο. Έτσι το πεύκο (και το έλατο) έγινε το ιερό δέντρο του θεού Πάνα.

Ορεάδες: Η Πίτυς είναι μία τις Ορεάδες νύμφες που ζούσαν στα όρη και τα προστάτευαν.

***Platanus orientalis* L., πλάτανος**

Τάξη: Proteales

Οικογένεια: Platanaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Απρίλιος – Μάιος

Βιότοπος: κατά μήκος ποταμών, ρυακιών, κοντά σε πηγές

Εξάπλωση: Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές, υλικά

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Όμηρος και Παιανίας

Θυσία στην Αυλίδα: Όταν ο Ελληνικός στόλος είχε συγκεντρωθεί στην Αυλίδα περιμένοντας να αναχωρήσουν για την Τροία, ο Αγαμέμνων και οι άλλοι αρχηγοί έκαναν θυσίες στους θεούς κάτω από έναν ιερό πλάτανο. Ο Ζεύς έστειλε τότε έναν οϊωνό: ένα ποικιλόχρωμο φίδι επιτέθηκε σε μια φωλιά πουλιών που ήταν πάνω στο δέντρο και έφαγε οκτώ μικρά και την μητέρα τους και στη συνέχεια έγινε πέτρα. Ο μάντης Κάλχας εξήγησε αυτό το γεγονός, ότι ο Τροϊκός πόλεμος θα διαρκούσε εννιά χρόνια και η Τροία τελικά θα έπεφτε τον δέκατο χρόνο.

Θάνατος της Ελένης: Μετά τον θάνατο του συζύγου της Μενέλαου, η Ελένη ζήτησε καταφύγιο στην Ρόδο, στην βασίλισσα Πολυξώ. Αλλά αυτή είχε πικραθεί που είχε χάσει τον άντρα της στην Τροία εξαιτίας της Ελένης και μαζί με τις υπηρέτριές της να μεταμφιέστηκαν σε Ερινύες και κρέμασαν την Ελένη από έναν πλάτανο. Από τότε λατρευόταν η Ελένη η Δενδρύτις.

***Populus alba* L., λεύκη λευκή**

Τάξη: Malpighiales

Οικογένεια: Salicaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετής

Ανθοφορία: Απρίλιος - Μάιος

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές, υλικά

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο στο έργο του *Φυσική Ιστορία* XIV, 10; XXXV, 13.

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις II*, 340-366

Ο Οβίδιος μιλά για τις Ηλιάδες, τις κόρες του Ήλιου και της Κλυμένης. Ο αδερφός τους ο Φαέθων πέθανε προσπαθώντας να οδηγήσει το άρμα του πατέρα του στον ουρανό. Οι Ηλιάδες έκλεγαν για μήνες για οι θεοί τις μεταμόρφωσαν σε λεύκες και τα δάκρυά τους σε κεχριμπάρι.

Μεταμόρφωση της Λεύκης: Η Λεύκη ήταν νύμφη, κόρη του Ωκεανού, η οποία θανατώθηκε εξ αιτίας του Πλούτωνα, βασιλιά του Άδη. Μετά το θάνατό της μεταμορφώθηκε σε με άσπρη λεύκα στο Ηλύσια Πεδία. Η άσπρη λεύκα ήταν ιερό δέντρο του Άδη. Όταν ο Ηρακλής γύρισε από τον κάτω κόσμο ήταν στεφανωμένος με φύλλα λεύκης. Όταν ο Ηρακλής ίδρυσε του Ολυμπιακούς αγώνες στην Ολυμπία, εισήγαγε άσπρες λεύκες από την Θεσπρωτία για τη σκιά τους.

Prunus dulcis (Mill.) D. A. Webb, αμυγδαλιά

Τάξη: Rosales

Οικογένεια: Rosaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Ιανουάριος - Φεβρουάριος

Εξάπλωση: Δυτική Ασία

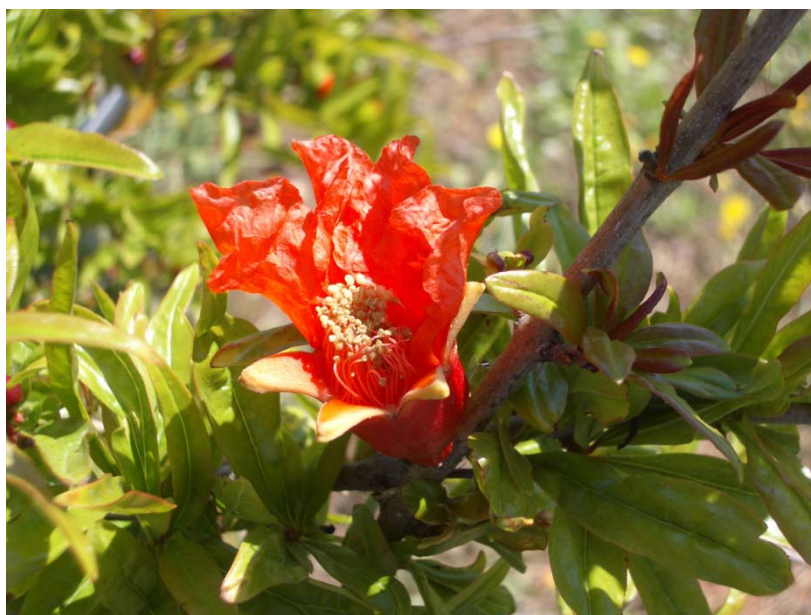
Χρήσεις: τροφή, μελισσοκομικό, υλικά, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*

Μυθολογία: Πausanias, *Περιγραφή της Ελλάδας*, 7. 17. 8

Γέννηση του Άττη: Στη Φρυγία γεννήθηκε κάποτε μια ερμαφρόδιτη θεότητα που ονομαζόταν Άγδιστις. Οι θεοί την φοβήθηκαν και την ευνούχισαν δημιουργώντας έτσι την θεά Κυβέλη. Το γεννητικά όργανα έπεσαν στη γη όπου φύτρωσε και αναπτύχθηκε μια αμυγδαλιά. Όταν η νύμφη Νανά κάθισε κάτω από τα κλαδιά του δέντρου ένα αμύγδαλο έπεσε πάνω της και την άφησε έγκυο. Το παιδί που γεννήθηκε ήταν ο Άττις, που όταν μεγάλωσε έγινε ο σύντροφος της Κυβέλης.

***Punica granatum* L., ροδιά**

Τάξη: Myrtales

Οικογένεια: Lythraceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Απρίλιος - Σεπτέμβριος

Εξάπλωση: Δυτική & Τροπική Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές χρήσεις, τροφή, υλικά

Ιστορία: : Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*

Μυθολογία: Οβίδιος, *Μεταμορφώσεις*, V, 341-571.

Μεταμόρφωση της Σίδης: Η Σίδη ήταν γυναίκα του γίγαντα Ορίωνα και υπερηφανευόταν ότι ήταν ωραιότερη και από την θεά Ήρα. Η Ήρα θύμωσε και την έστειλε στον Άδη. Από το αίμα της στον Άδη φύτρωσε μια ροδιά.

Αρπαγή της Περσεφόνης: Ο Πλούτωνας, ο βασιλιάς του κάτω κόσμου έκλεψε την Περσεφόνη για να την κάνει γυναίκα του. Εκείνη αρνήθηκε μα φάει όσο καιρό έμενε μαζί του μέχρι που αυτός της δέλεασε με τους σπόρους του ροδιού. Μετά απ' αυτό καταδικάστηκε να περνά ένα μέρος του χρόνου στον κάτω κόσμο.

Κηπουρός Ασκάλαφος: Ο κηπουρός του οπωρώνα του Άδη, ο Ασκάλαφος, μαρτύρησε στον αφέντη του ότι η Περσεφόνη είχε δοκιμάσει το ρόδι και της άρεσε. Για να τον τιμωρήσει η Δήμητρα τον μεταμόρφωσε σε γκιώνη.

***Pyrus communis* L., αχλαδιά**

Τάξη: Rosales

Οικογένεια: Rosaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετής

Εξάπλωση: Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: τροφή, υλικό, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*, από τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο στο έργο του *Φυσική Ιστορία*, XV, 53-56 και από τον Πausanias, στην *Περιγραφή της Ελλάδας*. Ο Πausanias αναφέρει ότι τα αγάλματα της αρχαίας θρησκείας ήταν κατασκευασμένα από ξύλο αχλαδιάς.

***Quercus coccifera* L., πουρνάρι, πρίνος**

Τάξη Fagales

Οικογένεια: Fagaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιος - Απρίλιος

Βιότοπος: δάση και θαμνότοποι

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: υλικά

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις*, και από τον Αθηναίο στους *Δειπνοσοφιστές*

Ο πρίνος, η δρυς και η βελανιδιά ήταν ιερά δέντρα αφιερωμένα στο Δία. Ο Ζεύς έδινε τους χρησμούς του στο Μαντείο τις Δωδώνης από τις ιερές βελανιδιές.

Βάλανος και Δρυάδες: . Η Βάλανος ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια τα δέντρα ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

Μεταμόρφωση του Φιλήμονα. Ο Φιλήμων και η Βωκίς ήταν ένα αγαπημένο ζευγάρι και φιλοξένησαν τον Δία και τον Ερμή όταν ταξίδεψαν ανάμεσα στους ανθρώπους μεταμφιεσμένοι. Οι θεοί κατέστρεψαν όλους του άλλους που δεν ήταν φιλόξενοι και αντάμειψαν το ζευγάρι κάνοντάς τους ιερείς στο ναό του Δία μέχρι τα βαθειά τους γεράματα και στο τέλος της ζωής μεταμορφώθηκαν σε δέντρα, η Βωκίς σε τιλιόδεντρο και ο Φιλήμονας σε δρυ / πρίνο / βελανιδιά.

Χρυσόμαλλο Δέρας. Το χρυσόμαλλο δέρας κρεμόταν από ένα κλαδί βελανιδιάς στο ιερό πεδίο του Άρεος στην Κολχίδα.

***Quercus ilex* L., αζίλακας, βελανιδιά**

Τάξη Fagales

Οικογένεια: Fagaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετής

Ανθοφορία: Μάρτιος - Απρίλιος

Βιότοπος: δάση, υγρές κοιλάδες, ασβεστολιθικοί βράχοι

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές χρήσεις, τροφή, υλικά

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις*, και από τον Αθηναίο στους *Δειπνοσοφιστές*

Ο πρίνος, η δρυς και η βελανιδιά ήταν ιερά δέντρα αφιερωμένα στο Δία. Ο Ζεύς έδινε τους χρησμούς του στο Μαντείο τις Δωδώνης από τις ιερές βελανιδιές.

Βάλανος και Δρυάδες: . Η Βάλανος ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια τα δέντρα ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

Μεταμόρφωση του Φιλήμονα. Ο Φιλήμων και η Βωκίς ήταν ένα αγαπημένο ζευγάρι και φιλοξένησαν τον Δία και τον Ερμή όταν ταξίδεψαν ανάμεσα στους ανθρώπους μεταμφιεσμένοι. Οι θεοί κατέστρεψαν όλους του άλλους που δεν ήταν φιλόξενοι και αντάμειψαν το ζευγάρι κάνοντάς τους ιερείς στο ναό του Δία μέχρι τα βαθειά τους γεράματα και στο τέλος της ζωής μεταμορφώθηκαν σε δέντρα, η Βωκίς σε τιλιόδεντρο και ο Φιλήμονας σε δρυ / πρίνο / βελανιδιά.

Χρυσόμαλλο Δέρας. Το χρυσόμαλλο δέρας κρεμόταν από ένα κλαδί βελανιδιάς στο ιερό πεδίο του Άρεος στην Κολχίδα.

Quercus ithaburensis Decne. subsp. *macrolepis* (Kotschy) Hedge & Yalt., βελανιδιά

Τάξη Fagales

Οικογένεια: Fagaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Απρίλιος - Μάιος

Βιότοπος: δάση και θαμνότοποι

Εξάπλωση: Δυτική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: υλικά

Ο πρίνος, ο δρύς και η βελανιδιά ήταν ιερά δέντρα αφιερωμένα στο Δία. Ο Ζευς έδινε τους χρησμούς του στο Μαντείο τις Δωδώνης από τις ιερές βελανιδιές.

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις*, και από τον Αθηναίο στους *Δειπνοσοφιστές*.

Ο πρίνος, η δρυς και η βελανιδιά ήταν ιερά δέντρα αφιερωμένα στο Δία. Ο Ζεύς έδινε τους χρησμούς του στο Μαντείο τις Δωδώνης από τις ιερές βελανιδιές.

Βάλανος και Δρυάδες: . Η Βάλανος ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια τα δέντρα ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

Μεταμόρφωση του Φιλήμονα. Ο Φιλήμων και η Βωκίς ήταν ένα αγαπημένο ζευγάρι και φιλοξένησαν τον Δία και τον Ερμή όταν ταξίδεψαν ανάμεσα στους ανθρώπους μεταμφιεσμένοι. Οι θεοί κατέστρεψαν όλους του άλλους που δεν ήταν φιλόξενοι και αντάμειψαν το ζευγάρι κάνοντάς τους ιερείς στο ναό του Δία μέχρι τα βαθειά τους γεράματα και στο τέλος της ζωής μεταμορφώθηκαν σε δέντρα, η Βωκίς σε τιλιόδεντρο και ο Φιλήμονας σε δρυ / πρίνο / βελανιδιά.

Χρυσόμαλλο Δέρας. Το χρυσόμαλλο δέρας κρεμόταν από ένα κλαδί βελανιδιάς στο ιερό πεδίο του Άρεος στην Κολχίδα.

***Quercus pubescens* Willd., δρύς, δρυγιάς**

Τάξη Fagales

Οικογένεια: Fagaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Απρίλιος - Μάιος

Βιότοπος: δάση και θαμνότοποι

Εξάπλωση: Δυτική Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές χρήσεις

Ο πρίνος, η δρυς και η βελανιδιά ήταν ιερά δέντρα αφιερωμένα στο Δία. Ο Ζεύς έδινε τους χρησμούς του στο Μαντείο τις Δωδώνης από τις ιερές βελανιδιές.

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Αναφέρεται από τον Οβίδιο στις *Μεταμορφώσεις*, και από τον Αθηναίο στους *Δειπνοσοφιστές*

Ο πρίνος, η δρυς και η βελανιδιά ήταν ιερά δέντρα αφιερωμένα στο Δία. Ο Ζεύς έδινε τους χρησμούς του στο Μαντείο τις Δωδώνης από τις ιερές βελανιδιές.

Βάλανος και Δρυάδες: . Η Βάλανος ήταν μια από τις νύμφες Αμαδρυάδες, τις οκτώ κόρες του Οξύλου και της Αμαδρυάδος. Οι Αμαδρυάδες ήταν οντότητες που ζούσαν σε δέντρα ή ήταν τα ίδια τα δέντρα ενώ η δρυάδες ήταν τα πνεύματα των δέντρων. Αν πέθαινε ένα δέντρο πέθαινε και η νύμφη του. Για το λόγο αυτό οι δρυάδες και οι θεοί τιμωρούσαν όποιον θνητό έβλαπτε ένα δέντρο.

Μεταμόρφωση του Φιλήμονα. Ο Φιλήμων και η Βωκίς ήταν ένα αγαπημένο ζευγάρι και φιλοξένησαν τον Δία και τον Ερμή όταν ταξίδεψαν ανάμεσα στους ανθρώπους μεταμφιεσμένοι. Οι θεοί κατέστρεψαν όλους του άλλους που δεν ήταν φιλόξενοι και αντάμειψαν το ζευγάρι κάνοντάς τους ιερείς στο ναό του Δία μέχρι τα βαθειά τους γεράματα και στο τέλος της ζωής μεταμορφώθηκαν σε δέντρα, η Βωκίς σε τιλιόδεντρο και ο Φιλήμονας σε δρυ / πρίνο / βελανιδιά.

Χρυσόμαλλο Δέρας. Το χρυσόμαλλο δέρας κρεμόταν από ένα κλαδί βελανιδιάς στο ιερό πεδίο του Άρεος στην Κολχίδα.

***Salix alba* L., ιτιά**

Τάξη: Malpighiales

Οικογένεια: Salicaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Μάρτιος - Απρίλιος

Βιότοπος: όχθες ποταμών, ρυακιών, ελώδη μέρη

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική & Κεντρική Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: μελισσοκομικό, φαρμακευτικό, περιβαλλοντικές χρήσεις

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*

Μεταμόρφωση των Εσπερίδων: Όταν ο Ορφέας και η άλλοι Αργοναύτες συνάντησαν τις Εσπερίδες στον κήπο τους οι τρεις νύμφες μεταμορφώθηκαν σε δέντρα: η Ερυθεία έγινε φτελιά, η Εσπερία έγινε λεύκα και η Αίγλη έγινε ιτιά.

***Taxus baccata* L., ίταμος**

Τάξη: Pinales

Οικογένεια: Taxaceae

Μορφή: δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική Ασία, Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές χρήσεις, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*

Μυθολογία: Οι Ερινύες κρατούσαν ένα κλαδί ίταμου σαν έμβλημα και με αυτό εξάγνιζαν τα θύματά τους.

***Vitex agnus-castus* L., λυγαριά**

Τάξη: Lamiales

Οικογένεια: Lamiaceae

Μορφή: θάμνο - δέντρο

Διάρκεια: πολυετές

Ανθοφορία: Αύγουστος - Οκτώβριος

Βιότοπος: υγρά δάση, έλη, όχθες λιμνών και ποταμών κοίτη φαραγγιών και παραθαλάσσιες αμμουδιές

Εξάπλωση: Βόρεια Αφρική, Δυτική & Κεντρική Ασία, Νότια Ευρώπη

Χρήσεις: περιβαλλοντικές χρήσεις, φαρμακευτικό

Ιστορία: Αναφέρεται από τον Θεόφραστο στο έργο του *Περί Φυτών Ιστορία*.

Μυθολογία: Παισανίας, *Περιγραφή της Ελλάδας*

Γέννηση της Ήρας. Η θεά Ήρα που γεννήθηκε και ανατράφηκε κάτω από μια ιερή λυγαριά στη Σάμο. Η Ήρα είναι προστάτης του γάμου και το φυτό συμβολίζει την αγνότητα.